

ความเป็นมาของการวิจัย

การสร้างแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษา สำหรับครูช่วยสอนเด็ก
ชาวเขา เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้สำหรับการวิจัยในโครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอน
เด็กชาวเขา ของแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการนี้
กำหนดให้มีการอบรม 6 วิชาแก่ผู้รับการอบรม คือ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา วิชา
วิทยาศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาพลานามัยและวิชาครู เป็นต้น เพื่อผลิตครูชาวเขาให้
ออกไปสอนนักเรียนชาวเขาในภูมิลำเนาของตนเองตามความมุ่งหมายของกรมประชาสงเคราะห์

ก่อนจะมีโครงการนี้ รัฐบาลไทยประสบปัญหาทางการเมือง การปกครองและการ
เศรษฐกิจ เกี่ยวกับชาวเขา ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ
รัฐบาลจึงเห็นว่าปัญหาชาวเขา เป็นปัญหาสำคัญที่จำเป็นต้องแก้ไขโดยรีบด่วน จึงได้จัดตั้งคณะ
กรรมการสงเคราะห์ชาวเขาขึ้น ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งองค์การ
ระหว่างประเทศ มีกองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์เป็นแห่งกลางประสาน
งาน จัดตั้งศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาขึ้น งานส่วนหนึ่งของโครงการนี้ คืองานด้าน
การให้การศึกษาแก่ชาวเขา ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะด้านการผลิต
ครู เช่น ให้ทุนนักเรียนชาวเขาที่เรียนดี เข้าเรียนในวิทยาลัยครู เพื่อกลับไปสอนในท้องถิ่น
ของตน ส่งครูพื้นราบไปสอนบนคอกย การอบรมเจ้าหน้าที่บางหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ครู รวมทั้ง
ทั้งครูที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดนด้วย อย่างไรก็ตาม การผลิตครูตามโครงการดังกล่าว
ยังไม่ประสบผลดีเท่าที่ควร เช่น ครูมีข้อบกพร่องทางการใช้ภาษาสื่อความหมายและครูไม่
คุ้นเคยกับสภาพความเป็นอยู่ในหมู่บ้านชาวเขา เป็นต้น กองสงเคราะห์ชาวเขาจึงเห็นว่าการ
ผลิตครูชาวเขาให้กลับไปช่วยสอนญาติพี่น้องในภูมิลำเนาของเขาเองจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะ
ช่วยแก้ปัญหาได้ คณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาจึงได้ขอความร่วมมือจากแผนกวิชาประ

ณศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เป็นผู้จัดดำเนินการ โดยกองส่งเสริม
 ชาวเขา เป็นผู้จัดส่งชาวเขา แยกต่าง ๆ ที่มีความรู้ตั้งแต่ประโยคประถมศึกษาตอนต้นขึ้นไป เข้า
 รับการอบรม เพื่อให้ทักษะทางภาษาไทย และสังคมศึกษา มีทัศนคติ ค่านิยมและสุขนิสัยที่ดี
 ให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ เมื่อสิ้นสุดการอบรมแล้ว กรมประชาสงเคราะห์จะจัดส่งไป
 เป็นครูช่วยเจ้าหน้าที่ดำเนินการศึกษา หรือครูช่วยสอนเด็กชาวเขาต่อไป

แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงจัดคณะผู้วิจัย
 ประกอบด้วยคณะอาจารย์ แผนกวิชาประถมศึกษาและมีศิลปวิทยุอาโท เป็นผู้ช่วยการวิจัย ใน
 การอบรมนี้ต้องสร้างหลักสูตรพิเศษ หนังสือแบบเรียนสำหรับนักเรียนชาวเขา คู่มือครูที่จะ
 ใช้กับหนังสือแบบเรียน แบบทดสอบและแบบประเมินผล

โครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา ได้เริ่มเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.
 2515 ผลิครุชาวเขาได้จำนวน 57 คน ครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2516 ผลิครุชาวเขาได้
 จำนวน 55 คน แล้วกรมประชาสงเคราะห์ได้ส่งครุชาวเขาเหล่านี้ไปประจำตามหมู่บ้านชาวเขา
 ตามความมุ่งหมาย ปีนี้เป็นปีที่ 3 ของโครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา กอง
 สงเคราะห์ชาวเขาได้จัดส่งชาวเขาแยกต่าง ๆ เข้ารับการอบรมจำนวน 80 คน ทำการ
 อบรมเป็นระยะเวลา 3 เดือน ระหว่างวันที่ 30 ตุลาคม 2517 ถึง 31 มกราคม 2518
 ณ ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็น
 สถานที่ใหม่ที่เคยใช้อบรมใน 2 ปีแรก

โครงการนี้ได้ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเจ้าหน้าที่กรมประชาสงเคราะห์
 และคณะอาจารย์แผนกวิชาประถมศึกษา จัดให้มีการสัมมนาเพื่อศึกษามิุหาการสอนเด็กชาว
 เขาและติดตามผลงานของผู้รับการอบรมในวันที่ 1 ซึ่งได้ไปทำการสอนมาแล้ว 1 ปี การ
 สัมมนาครั้งนี้เรียกว่า "การสัมมนาครูช่วยสอนเด็กชาวเขา รุ่นที่ 1" จัดให้ขึ้นเป็นเวลา
 1 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 25 - 30 มีนาคม 2517 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพิจารณาแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอน เด็กชาวเขาของผู้รับ
การอบรมรุ่นแรก

2. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมครูช่วยสอน เด็กชาวเขา

3. เพื่อปรับปรุงวิธีการสอน เด็กชาวเขา

4. เพื่อให้การอบรม เพิ่ม เติม เกี่ยวกับการใช้แบบ เรียนสำหรับนักเรียนชาวเขา

ชุดใหม่

5. เพื่อวางแผนการนิเทศการสอนและฝึกการนิเทศแก่เจ้าหน้าที่หน่วยเคลื่อนที่
ซึ่งจะทำหน้าที่นิเทศและติดตามผลต่อไป

ความสำคัญของปัญหา

ชาวเขา เป็นชนกลุ่มน้อย (Minority group) ในประเทศไทยอพยพจากสห
ภาพพม่าและราชอาณาจักรลาว เข้ามายังอาศัยกระจัดกระจายอยู่ในประเทศไทย เมื่อประมาณ
100 ปีล่วงมาแล้ว ที่สำคัญมีอยู่ 9 เผ่า คือ แม่เย้า มูเซอ ลีซอ กะเหรี่ยง อีกอ ละว้า
ถิ่นและขมุ และยังคงแยกย่อยลงไปได้ถึง 21 เผ่า ยังไม่มีการสำรวจสำมะโนประชากรชาวเขา
อย่างเป็นทางการที่แน่นอน เมื่อ พ.ศ. 2510 คณะสำรวจสหประชาชาติได้ทำการสำรวจ
ความต้องการทาง เศรษฐกิจและสังคมในอาณาบริเวณที่ปลูกฝิ่นของประเทศไทย ได้พบว่า
จากการสำรวจอย่าง ปรากฏว่าประเทศไทยมีชาวเขาเผ่าต่าง ๆ อาศัยอยู่ประมาณ
275,249 คน มี 48,123 ครอบครัว และ 2,717 หมู่บ้าน ในบรรดาชาวเขา เผ่ากะเหรี่ยง
มีจำนวนมากที่สุด คือประมาณ 123,380 คนหรือ 44.8%ของชาวเขาทั้งหมด อีกมีจำนวน
น้อยที่สุด คือประมาณ 6,442 คนหรือ 2.3% ความหนาแน่นของประชากรชาวเขาตัวเฉลี่ย
2.5 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างคนไทยกับชาวเขา เป็น
11 : 1 ชาวเขาอาศัยอยู่ใน 14 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ น่าน
ลำพูน ลำปาง แพร่ สุราษฎร์ธานี ตาก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิษณุโลก กำแพงเพชร เลยและ
จังหวัดอื่น ๆ ยังมีอีกจำนวนมาก ตัวเลขจากการสำรวจคราวนี้ยังเป็นข้อยุติแน่นอนไม่ได้
กระทรวงมหาดไทยประมาณไว้ว่ามีชาวเขาอยู่ในประเทศไทยจำนวนระหว่าง 300,000

คนถึง 500,000 คน^{1,2,3} และในการสำรวจสำมะโนประชากรทุกครั้งที่ผ่านมา⁴ นี้ได้ มีการนับประชากรชาวเขาควย เพราะยากลำบากแก่การขึ้นไปสำรวจนับ⁴ ชาวเขา ส่วนใหญ่นิยมตั้งบ้านเรือนบริเวณที่มีความสูงตั้งแต่ 4,000 ฟุตขึ้นไป และนิยมตั้งหมู่บ้านใกล้ กับต้นน้ำลำธาร สำหรับกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ตามหุบเขา หรือที่ราบเชิงเขาซึ่งสูงกวาระดับ น้ำทะเล 2,000 ฟุตลงมา⁵

ชาวเขา เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีความสำคัญในค่านการ เมือง ซึ่ง เกี่ยวกับความมั่นคงของ ชาติ ชาวเขามีภาษาพูดของตนเองต่าง ๆ กันไปตามเผ่า ไม่สามารถสนทนาเข้าใจกันได้ มีขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ กันไป ไม่สามารถรวมเป็นพวกเดียวกันได้ง่าย ๆ นอกจาก จะแยกกันอยู่ต่างเผ่าแล้ว ในเผ่าเดียวกันยังกระจัดกระจายกันอยู่ แยกเป็นหมู่บ้านคนละยอด เขา การติดต่อคมนาคมกันไม่สะดวก การรวมกันเป็นชุมนุมใหญ่ทำได้ยาก เพราะฉะนั้น บริการที่ทางราชการจะให้แก่ชาวเขา เช่น โรงเรียน สถานอนามัย ฯลฯ ก็รวมให้ไม่สะดวก

¹ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงปลอดภัย (เอกสารอัครสำเนา), หน้า 1.

² ชัยศักดิ์ บรมพัฒน์, ข้อเท็จจริงบางประการ เกี่ยวกับการศึกษาของชนกลุ่มน้อย (เอกสารอัครสำเนา), หน้า 1.

³ สุชาติ ประชากุล, "ปัญหาชนกลุ่มน้อยตามชายแดนภาคเหนือ," เทศาภิบาล, (มิถุนายน, 2513), หน้า 58-5.

⁴ พทยา สายหู, "ชาวเขา-ชาวเรา," ชาวเขา, (พระนคร: ทางด่วนส่วนจำกัด กษาฬิการ์, 2515), หน้า 14.

⁵ ชัยศักดิ์ บรมพัฒน์, เรื่องเดิม, หน้าเดิม.

โรง เรียนชาวเขานอกจากจะประสบปัญหาความแตกต่างของภาษาและประเพณีแล้ว ยังมี ความยากลำบากสำหรับการ เดินทาง เข้าอยู่อาศัยของผู้เป็นครูอีกด้วย⁶ ชาวเขาเหล่านี้ มีส่วนในการสร้างปัญหาสำคัญ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การ เมืองและการทหาร ที่เกี่ยวกับความ มั่นคงปลอดภัย

ซจักษณ์ บุรุษพัฒน⁷ ได้กล่าวถึงปัญหาบางประการที่สำคัญ ๆ เกี่ยวกับชาวเขา ไว้ว่า

1. ปัญหา เกี่ยวกับการปลุกผีของชาวเขา

จากการสำรวจทาง เศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาทางภาคเหนือของประเทศไทย โดยกรมประชาสงเคราะห์ เมื่อปี 2504 - 2505 ปรากฏว่า ชาวเขาคนหนึ่งจะผลิตฝิ่นได้ ประมาณ 1 กก. ขนาดครอบครัวของชาวเขาโดยเฉลี่ย 6.5 - 7 คน ในจำนวนนี้มีบุคคลที่ อยู่ในวัยทำงาน (Labor Force) อยู่ 4 คน ฉะนั้นครอบครัวของชาวเขารอบครัวหนึ่ง ๆ จะ ผลิตฝิ่นได้ประมาณ 4 กก. ราคาฝิ่นซึ่งพ่อค้าขึ้นไปรับซื้อบนเขาถึงหมู่บ้านชาวเขา กก.ละ 900 บาท ฉะนั้นชาวเขารอบครัวหนึ่ง ๆ โดยเฉลี่ยจะมีรายได้จากการปลุกผี 3,000 บาท - 3,600 บาทต่อปี

2. ปัญหา เกี่ยวกับการทำลายป่าและต้นน้ำลำธาร

สาเหตุอันสำคัญของการทำลายป่าและต้นน้ำลำธารได้แก่การทำไร่ เลื่อนลอยของชาวเขา ซึ่งประมาณกันว่า เนื้อที่ป่าและต้นน้ำลำธารทางภาคเหนือซึ่งถูกทำลาย เนื่องจากการทำไร่ เลื่อนลอยของชาวเขาประมาณปีละ 100,000 - 200,000 ไร่ และจากการสำรวจโดยการ แปลสภาพทางอากาศของกรมป่าไม้ และ เอฟ.เอ.โอ. เมื่อ ปี 2499 - 2500 ปรากฏว่าป่าดงดิบและป่าสนในระดัปลานสูง 1,000 เมตรขึ้นไปในจังหวัดลำพูนและ เชียงใหม่รวม

⁶ พิทยา สายหู, เรื่องเดิม, หน้า 17.

⁷ ซจักษณ์ บุรุษพัฒน, ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย (พระนคร:แพรวพิทยา, 2515), หน้า 318 - 321.

กัน ถูกทำลายไป 67% และในจังหวัดเชียงรายถูกทำลายไป 65%

3. ปัญหาทางค่านิยมและการเมือง

ชาวเขา เป็นชนกลุ่มน้อยซึ่งมีสภาพทาง เศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างจากคนไทยพื้นราบโดยทั่วไป จึงทำให้เกิดความแตกต่างกับสังคมของชาติไทย แม้ชาวเขาแต่ละเผ่าก็มีขนบธรรมเนียมประเพณีและภาษาแตกต่างกันไป โดยเหตุนี้ ชาวเขาจึงมีความรู้สึกถึงความแตกต่างของสภาพทางสังคม มีความรู้สึกเปรียบเทียบ และเกิดความไม่แน่ใจว่าจะ เป็นพลเมืองของชาติใด

ชาวเขาอาศัยอยู่ทางชายแดนภาคเหนือคานลาวและคานพม่า ไรการศึกษา โรคภัยไข้เจ็บ เบียดเบียนและยากจน จึงตกเป็นเหยื่อของการแทรกซึมได้โดยง่าย

ชาวเขาถือตนเองว่าไม่มีสัญชาติทั้ง ๆ ที่เกิดและพำนักอาศัยอยู่ในประเทศไทย ไม่มีความรู้สึกรักชาติไทยและหวงแหนแผ่นดินแม่ดินไทยซึ่งตนอาศัยอยู่ ฉะนั้นความจริงรักภักดีต่อชาติไทย ย่อมหาได้ยากในจิตใจของชาวเขา จิตใจของชาวเขาตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความว่างเปล่า ไม่มีที่ยึดเหนี่ยวในสถาบันที่ตนรักและหวงแหน ซึ่งเป็นการร้ายที่ชาวเขาจะกลายเป็นเป้าหมายของการดำเนินการของฝ่ายคอมมิวนิสต์

ชาวเขามีญาติพี่น้องอยู่ในเขตพม่าและลาว จึงมีการข้ามแดนไปเยี่ยมญาติพี่น้องอยู่เสมอ ฉะนั้นชาวเขาเหล่านี้อาจตกเป็นเครื่องมือของการโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายคอมมิวนิสต์ และอาจจะถูกใช้ประโยชน์ในการแทรกซึมได้

ชาวเขาโดยเฉพาะเผ่าแม้วมีเครื่องรับวิทยุรับฟังข่าวซึ่งกระจายเสียง เป็นภาษาแม้วจากฝ่ายขบวนการประเทศลาวทุกวัน และรับฟังวิทยุเป็นภาษาแม้วของฝ่ายแดง ชักชวนให้ชาวเขาออกนอกประเทศไทยฝักอาวุธและโฆษณาชวนเชื่ออยู่เนือง ๆ"

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า นอกจากเชื้อชาติ ศาสนา และภาษาเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการแตกแยก ขาดความสามัคคีกลมเกลียว เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชนในชาติแล้ว ความยากจน และด้อยการศึกษา ยัง เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งด้วย

โดยเหตุที่ชาวเขา⁸ "ก่อให้เกิดปัญหาแก่ประเทศไทยหลายประการ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครอง" ซึ่งหากมิได้แก้ไขโดยเร็วก็จะเกิดความเสียหายต่อการพัฒนาประเทศ กระทั่งกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ" คณะกรรมการชาวเขาจึงได้กำหนดนโยบายและวิธีดำเนินการกับชาวเขา โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2512⁹ ไว้ดังนี้¹⁰

1. นโยบายระยะสั้น ได้แก่ การจัดให้มีเจ้าหน้าที่เข้าถึงชาวเขาที่เป็นจุดต่อแหลมให้ทั่วถึงโดยเร็วที่สุด เพื่อยุติพันธกิจชาวเขาให้มีความนิยมรัฐบาล และจงรักภักดีต่อประเทศไทย ให้สามารถใ้ชาวเขาเป็นกำลังในการป้องกันและต่อต้านการแทรกซึมของคอมมิวนิสต์ต่อชาวเขาได้ทันเวลาที่

2. นโยบายระยะยาว ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมให้ชาวเขาให้อยู่อย่างดีและทำมาหากินบนภูเขาคือเป็นหลักแห่งแน่นอน เลิกการปลูกฝิ่น ให้ปลูกพืชชนิดอื่นแทน เลิกการทำลายป่าและ เป็นพล เมืองที่นำประโยชน์แก่ประเทศชาติ เช่นเดียวกับคนไทยทั่วไป

ในด้านการศึกษา คณะกรรมการชาวเขาได้มอบให้คณะกรรมการชาวเขาสาขาการศึกษาและอนามัย ซึ่งมีอธิบดีกรมสามัญศึกษา เป็นประธานดำเนินการจัดการศึกษาแก่ชาวเขาตามหลักการ ดังนี้

1. การให้การศึกษแก่ชาวเขาควรทำเป็นกรณีพิเศษแตกต่างจากโรงเรียนประจำบาลในพื้นที่ราบทั่วไป โดยมีหลักสูตรพิเศษ และครูควรได้รับการอบรมพิเศษ เพื่อบูรณาการชาวเขาให้เกิดความจงรักภักดีต่อรัฐบาล ไม่ใช่แต่อ่านออกเขียนได้แต่อย่างเดียว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸ กรมประชาสงเคราะห์, โครงการพัฒนาและส่งเสริมชาวเขา (เอกสารอัครสำเนา), หน้า 1.

⁹ ชัยคัมภีร์ บรรณพิพัฒน์, เรื่อง เดิม, หน้า 324.

¹⁰ ชัยคัมภีร์ บรรณพิพัฒน์, เอกสาร เดิม, หน้า 4.

2. การดำเนินงาน มีหน่วยงานรับผิดชอบคือ กรมสามัญศึกษา กรมประชาสงเคราะห์ กรมการปกครองและตำรวจตระเวนชายแดน โดยกรมสามัญศึกษารับผิดชอบทำหลักสูตร แบบเรียน การฝึกอบรมครูและการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับชาวเขาในแบบพิเศษในจังหวัดที่มีชาวเขาจังหวัดละ 1 แห่ง กรมประชาสงเคราะห์รับผิดชอบในการสอนแบบโรงเรียนชั่วคราวตามหมู่บ้านชาวเขา ซึ่งมีหน่วยเคลื่อนที่ของกรมประชาสงเคราะห์ไปปฏิบัติงานอยู่แล้ว สำหรับโรงเรียนซึ่งดำเนินการโดยตำรวจตระเวนชายแดนอยู่ในขณะนี้ โรงเรียนใดที่ต้องการบริหารส่วนจังหวัดสามารถทำได้ ก็ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดรับไปดำเนินการ โรงเรียนใดที่มีหน่วยเคลื่อนที่ของกรมประชาสงเคราะห์ไปปฏิบัติงานอยู่ในหมู่บ้านนั้น ให้กรมประชาสงเคราะห์รับไปดำเนินการจนกว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะสามารถรับต่อไปได้

ขณะนี้โรงเรียนชาวเขาที่อยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจตระเวนชายแดนมีจำนวน 68 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 3,325 คน ครู 101 คน กรมการปกครองรับผิดชอบโรงเรียนชาวเขา 109 โรงเรียน นักเรียน 5,238 คน ส่วนกรมประชาสงเคราะห์ได้จัดตั้งโรงเรียนชั่วคราวไปแล้วประมาณ 40 โรงเรียน

บัตินชาวเขาที่เกิดในประเทศไทยมีที่อยู่เป็นหลักแหล่งก็ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายแล้วตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2517¹¹

โครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขาจึงไม่เพียงแต่จะช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้านการศึกษาเท่านั้น ยังจะช่วยแก้ปัญหาอื่น ๆ ดังกล่าวได้อีกด้วย เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาอื่น ๆ "ประเทศทุกประเทศจะให้ความสำคัญอย่างมากแก่การศึกษาและกระจายความรู้ออกไปในหมู่ประชาชนอย่างทั่วถึงที่สุด ทั้งนี้เพราะไม่ว่า

¹¹ ภากรดี กาญจนโพธิ์, รายงานท่านถามเราตอบ...สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, กรมประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร ออกอากาศวันเสาร์ที่ 22 มีนาคม, 2518.

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ ความสัมพันธ์ทางสังคมย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาของชนในชาติด้วย"¹² และโดยเฉพาะชาวเขาซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย "ลักษณะที่สำคัญในก้นกุดภาพที่ต้อง เผ่าพิจารณา คือ การเข้าใจความเป็นพลเมืองของประเทศ การยอมรับคุณค่าของวัฒนธรรมไทย และการยอมกลายเป็นคนไทย"¹³

ผู้วิจัยเห็นว่าความรัก ความเข้าใจกันและความสามัคคีกลมเกลียวของชนในชาติทุกหมู่เหล่ามีความสำคัญต่อความมั่นคงปลอดภัยและการดำรงความเป็นชาติ และในการที่จะให้ชนในชาติเกิดความสำนึกดังกล่าว การให้การศึกษาแก่ชนทุกหมู่เหล่าอย่างทั่วถึงโดยเสมอภาคกันจะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยปลูกฝังในเรื่อง ความรักชาติ ความสามัคคีของชนในชาติได้ โครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขาจึง เป็นโครงการหนึ่งที่จะช่วยให้การศึกษาได้เข้าไปสู่ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ตามความจำเป็นรับด้าน และความสำคัญของปัญหาที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเชื่อว่า วิชาสังคมศึกษาซึ่งเป็นวิชาหนึ่งที่บรรจุไว้ในโครงการ จะเป็นวิชาที่จะช่วยแก้ปัญหาได้คือวิชาหนึ่ง เพราะวิชานี้เป็นวิชาที่สร้างความรัก ความสามัคคี เสริมสร้างทักษะ ทักษะ กำนินยที่เหมาะสมที่จะให้คนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคมและประเทศชาติในที่สุด เมื่อผู้รับการอบรมได้ออกไปปฏิบัติหน้าที่ครูสอนเด็กชาวเขาในเผ่าต่าง ๆ ในไม่ช้าพื้นองราวเขาก็จะเป็นคนดีของชาติ มีความรับผิดชอบ สำนึกในความเป็นไทยและปฏิบัติหน้าที่เยี่ยงพลเมืองดีทั้งหลาย เพราะ "ครูสังคมศึกษา ประคิมากรผู้สร้างพลเมืองดี"¹⁴ และ "การที่จะกระจายความรับ

¹² หนู วัลยะ เพ็ชร, ภูมิศาสตร์การเมือง (พระนคร: โรงพิมพ์บริษัทประชาชน จำกัด, 2514), หน้า 245.

¹³ สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ, เอกสารประกอบการสัมมนา การวางแผนการศึกษาแห่งชาติ (พระนคร: คุรุสภา, 2512), หน้า 122.

¹⁴ สุนน อมรวิวัฒน์, หลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา (พระนคร: วงศ์สว่างการพิมพ์, 2516), หน้า 237.

นิคอบีในความเป็น เอกرارและอธิปไตยของ ประเทศมิใช่อยู่ในมือของบุคคลกลุ่มใดโดย เฉพาะ
แต่อยู่ในมือของทุกคนที่คิดว่าตนเอง เป็นเจ้าของประเทศ"¹⁵

โครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขารุ่นที่ 3 นี้ ผู้วิจัยทำหน้าที่และรับ
นิคอบีให้การ อบรมวิชาสังคมศึกษาแก่ผู้รับการอบรม ซึ่งเป็นวิชาหนึ่งของโครงการ ผู้วิจัย
ได้สร้างแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขา ขึ้น
เพื่อจะช่วยในการ เตรียมการสอนของครูช่วยสอนเด็กชาวเขา เมื่อครูช่วยสอนเหล่านี้ออกไป
ปฏิบัติ หน้าที่ครูตามหมู่บ้านชาว เขาตามความมุ่งหมายของกรมประชาสงเคราะห์

ในปัจจุบันนี้ประชาชนมีความตื่นตัวและเห็นความสำคัญของการศึกษามาก สังคมมีความ
เชื่อและยอมรับบุคคลที่ได้รับการศึกษา และในขณะเดียวกันก็เกิดปัญหาต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับ
การศึกษา เช่น นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อ่านหนังสือไม่ออก นักเรียนสอบตกปีละมาก ๆ
ทำให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา หรือ ความประหลาดที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและ
เยาวชน ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันโดยทั่วไปว่ามาจากหลายสาเหตุ และ
สาเหตุหนึ่งของปัญหาเหล่านี้ เชื่อกันว่า มาจากความล้มเหลวในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ผู้
บริหาร นักวิชาการ ตลอดจนผู้สนใจและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้สืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิด
ปัญหาเหล่านี้ โดยจัดในรูปของการประชุม การสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องนี้ สิ่งหนึ่งที่ได้จากการ
ประมวลความคิดเห็นของการประชุม และการสัมมนา ทำให้ได้คิดว่าความล้มเหลวในการศึกษา
นั้นคงมาจากหลายอย่าง เช่น ประสิทธิภาพการศึกษา การจัดระบบการศึกษา การบริหาร หลักสูตร
บุคลากรและ เทคนิควิธีสอนของครู เป็นต้น

จากสาเหตุของปัญหาเหล่านี้ หลักสูตรประถมศึกษาพุทธจักราธ 2503 เป็นเรื่องหนึ่ง
ที่ได้รับความสนใจและถูกวิพากษ์วิจารณ์มาก เช่นกล่าวว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรลวกแบบ

มาจากฝรั่งบ้าง หรือหลักสูตรลาสมีย์บ้าง หรือหลักสูตรวางความมุ่งหมายไว้มุ่งเกินไปบ้าง หรือ
 ใจูกษายากแก่การเข้าใจของครูบ้าง หรือแม้แต่วิธีสอนก็ไม่เคยให้ความสำคัญและความสนใจ
 หลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้เลย ครูประณทีกษาโดยทั่วไปยังคงยึดหนังสือแบบ
 เรียนเป็นหลักในการสอน และจากผลการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503
 เมื่อไม่กี่ปีมานี้ มีสิ่งหนึ่งที่พบจากผลการวิเคราะห์หลักสูตรก็คือ ครูไม่ได้ใช้หลักสูตรในการสอน
 แต่มักยึดเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนเป็นหลักในการสอน จากปัญหาและผลการวิเคราะห์วิจัย
 ดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจ เกี่ยวกับการที่จะสร้างเครื่องมือเพื่อจะช่วยในการเตรียม
 การสอนของครูให้ทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเสนอแนะวิธีสอน หรือการจัดกิจกรรม
 การสอนและอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูช่วยสอนเด็กชาวเขา ซึ่งเข้ารับการอบรมตามโครงการนี้เป็นผู้ที่พื้น
 ความรู้วิชาสามัญ จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน และจบสูงกว่านี้จำนวน 50 คน นอก
 จากนี้ผู้รับการอบรมจำนวน 42 คนจากจำนวนทั้งหมด 80 คน ไม่มีพื้นความรู้ทางวิชาครูและ
 ประสบการณ์ในการสอนมาก่อนเลยก็ยังมีจำนวนที่จำเป็นต้องหาเครื่องมือช่วยในการรับการอบรม
 เหล่านี้มีความสามารถในการสอนให้ทันกับเวลา 3 เดือนของการฝึกอบรมซึ่งจะต้องให้ผู้รับการ
 อบรมได้รับทั้งความรู้วิชาสามัญ วิชาครู เบื้องต้นและมีความสามารถในการสอนไปพร้อม ๆ กัน
 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอน
 เด็กชาวเขาซึ่ง เป็น เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในโครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอน เด็ก
 ชาวเขา รุ่นที่ 3 นี้ โดยเชื่อว่าจะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยในการเตรียมการสอน
 ของครูและแม่ผู้ไม่เคยผ่านการ เรียนจากสถาบันฝึกหัดครูก็สามารถจะนำแบบจำลองการสอน
 นี้ไปใช้สอนให้เด็กได้ดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอน
 เด็กชาวเขา
2. เพื่อทดลองใช้แบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วย
 สอนเด็กชาวเขาที่สร้างขึ้น

3. ผู้รับการอบรมจะมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชา เมื่อได้ใช้แบบเรียนที่กำหนดให้
4. ผู้รับการอบรมไม่ว่าจะมีวุฒิชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือสูงกว่า สถานภาพคือพระภิกษุ สามเณรหรือฆราวาส และกลุ่มคือกลุ่มใหม่หรือกลุ่มเก่า จะมีความมั่นใจในการสอนไม่แตกต่างกัน เมื่อได้รับการอบรมตามวิธีที่กำหนดให้กับใช้แบบเรียนที่จัดให้
5. ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจคำ และเรื่องต่าง ๆ เมื่อได้ใช้แบบจำลองการสอน สังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขา ที่กำหนดให้
6. ผู้รับการอบรมไม่ว่าจะมีวุฒิชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือสูงกว่า สถานภาพคือพระภิกษุ สามเณรหรือฆราวาส และกลุ่มคือกลุ่มใหม่หรือกลุ่มเก่า จะมีความมั่นใจในการสอนไม่แตกต่างกัน เมื่อได้รับการอบรมตามวิธีที่กำหนดให้กับใช้แบบจำลองการสอนที่จัดให้

ขอบ เขตการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่กองสงเคราะห์ ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ เป็นผู้คัดเลือกมา จำนวน 80 คน มีอายุเฉลี่ย 21.65 ปี
2. หลักสูตรซึ่งใช้ในการอบรมเป็นหลักศูครพิเษที่สร้างขึ้นสำหรับสอนผู้รับการอบรม โดยตรง
3. หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษาที่ใช้ สร้างขึ้นสำหรับนักเรียนชาวเขา โดยคณะ อาจารย์ แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีจำนวน 3 เล่ม และมีคู่มือประกอบบทเรียนสำหรับป.1 และ ป.2 ส่วน ป.3 และ ป.4 ทดลองใช้แบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม และสี่ ที่สร้างขึ้น
4. แบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขา ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบจำลองการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 6 เรื่อง
5. แบบประเมินผลแบบจำลองการสอน ที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 136 ข้อ แบ่งเป็น

5.1 เกี่ยวกับคำหรือศัพท์เฉพาะจำนวน 30 ข้อ

5.2 เกี่ยวกับเรื่องในแบบจำลองการสอนจำนวน 106 ข้อ

6. แบบประเมินผลแบบเรียนที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยเอาเนื้อหาต่าง ๆ จากแบบเรียน จำนวน 70 ข้อ

7. แบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดก่อนและหลังการอบรมในโครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา รุ่นที่ 2 ปี พ.ศ. 2516 จำนวน 66 ข้อ แบ่งเป็น

7.1 ภาควิชาการจำนวน 50 ข้อ

7.2 ภาควิชาครูเบื้องต้นจำนวน 16 ข้อ

8. เวลาในการวิจัยเริ่มตั้งแต่วันที่ 30 ตุลาคม 2517 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2518 รวมเป็นเวลา 3 เดือน

9. สถานที่ทดลอง

9.1 ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขา ตำบลบ้านแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

9.2 โรงเรียนบ้านแม่ลาย ตำบลดงกอย อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

9.3 โรงเรียนสังวาลย์วิทยา ตำบลบ้านแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตรพิเศษสำหรับโครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา และหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขา ของแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ร่วมกับคณะอาจารย์แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สร้างหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3. สร้างแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขา จากหลักสูตรพิเศษสำหรับโครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา และหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดย

- 3.1 ศึกษาคู่มือครู หนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ
- 3.2 สร้างโครงสร้างแบบจำลองการสอน
- 3.3 สร้างแบบจำลองการสอน
4. ทดสอบก่อนการฝึกอบรมด้วยแบบทดสอบที่ใช้วัดก่อนและหลังการฝึกอบรมในโครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขารุ่นที่ 2 ปี พ.ศ. 2516.
5. ทำบันทึกการสอนบางบทเรียนจากหนังสือแบบเรียนสังคัมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อรวบรวมเป็นคู่มือครู ใ้ใช้กับแบบเรียนสังคัมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขา
6. ทดลองสอนเนื้อหาวิชาสังคัมศึกษา ชั้นป. 1 และ 2 และวิธีสอนวิชาสังคัมศึกษา โดยใ้ใช้แนวการฝึกหัดครุตามหลักสูตรพิเศษ 004828
7. ทดลองใ้ใช้แบบจำลองการสอนสังคัมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขากับผู้บริหารอบรม
8. ประเมินผลแบบเรียนสังคัมศึกษาและแบบจำลองการสอนสังคัมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขา ก่อนผู้บริหารอบรมฝึกสอน
9. ผู้รับการอบรมฝึกสอน ใ้ใช้หนังสือแบบเรียนสำหรับนักเรียนชาวเขา คู่มือครูวิชาสังคัมศึกษา ชั้นป. 1 และป. 2 และทดลองใ้ใช้แบบจำลองการสอนสังคัมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม และ สี่ และวิธีการสอนที่กำหนดใ้กับนักเรียนชาวเขา โรงเรียนสังฆาวังวิทยา และโรงเรียนบ้านแม่ลาย
10. ประเมินผลแบบเรียนสังคัมศึกษาและแบบจำลองการสอนสังคัมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขาภายหลังผู้บริหารอบรมฝึกสอน
11. ทดสอบความแตกต่างของผลการสอน โดยเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังการอบรมโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดสองตัวประกอบ เมื่อตัวอย่างประชากรซ้ำกันทุกรายการ
(Analysis of Variance, Two Factors Design Repeated Sample)
12. ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างผลการประเมินผลแบบเรียนและแบบจำลองการสอนทั้งก่อนและหลังการฝึกสอนโดยการทดสอบค่า "t"

13. ทดสอบความมั่นใจในการนำเนื้อหาจากหนังสือแบบ เรียนและแบบจำลองการ สอนไปสอน โดยการทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2)

ความจำกัดของการวิจัย

1. ผู้วิจัยไม่สามารถสรุปตัวอย่างประชากรได้เอง ผู้รับการอบรมมาจากแหล่ง ต่าง ๆ มีวุฒิ ประสบการณ์ วัฒนธรรมชนบทรวมเนียบประเพณี สิ่งแวดล้อมและอายุแตกต่างกัน จึงมีอิทธิพลต่อความคิด ทักษะทางสังคมและทัศนคติ ซึ่งไม่อาจจะควบคุมได้

2. ทักษะทางภาษาไทยเกี่ยวข้องกับกระบวนการ เรียนการสอนวิชาสังคมศึกษามาก ผู้ รับการอบรมมีประสบการณ์ และทักษะด้านภาษาไทยแตกต่างกัน จึงทำให้ไม่สามารถทำให้ ผลของการอบรมของแต่ละคนอยู่ในเกณฑ์เดียวกันได้

3. ระยะเวลาอบรม 3 เดือน นับว่าเป็นเวลาสั้นในอันที่จะปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมและฝึกทักษะทางสังคม การสร้างสมคุณธรรม การสัง เกตทัศนคติ รวมทั้งการแสดง ออกอื่น ๆ ซึ่งจะต้องใช้เวลาที่นานกว่านี้ ดังนั้นการวัดผลจึงวัดในบางด้านที่สามารถจะวัด และเปรียบเทียบพัฒนาการได้

4. การฝึกสอนของผู้รับการอบรมมีสภาพแตกต่างกันในสถานที่เกี่ยวกับโรงเรียน ห้องเรียน ระดับชั้นเรียน ระยะเวลาและสภาพของนักเรียน ประกอบกับไม่สามารถจัด ชั่วโมงสอนให้พอเพียงในระยะ 16 วัน จึงทำให้การพัฒนาของผู้รับการอบรมแต่ละคนไม่ได้รับ การสังเกตอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

5. การติดตามผลการ เรียนรู้และการใช้แบบจำลองการสอนสังคมศึกษาของผู้รับการ อบรม เมื่อออกไปทำการสอนในโรงเรียนตามหมู่บ้านแล้วนั้น จะดำเนินการโดยศึกษากร ฝ่ายการศึกษาของ กรมประชาสงเคราะห์

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้รับการฝึกให้มีความรู้ เหมือนกันทุกคน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทุกอย่างสามารถวัดกิจกรรมตัวอย่างประชากรได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
3. ผู้วิจัยถือว่าแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขาทุกเรื่องสามารถช่วยในการเตรียมการสอนได้จริง
4. ผู้วิจัยถือว่าผู้รับการอบรมสามารถนำแบบจำลองการสอนไปใช้สอนได้

ประโยชน์ที่อาจได้รับจากการวิจัย

1. ครูช่วยสอนเด็กชาวเขาจะได้รับพื้นฐานความรู้ทางการศึกษา ได้แก่แนวคิด ค่านิยม ทักษะที่ดีและถูกต้องของวัฒนธรรมไทยและศอกการ เป็นพล เมืองดีของชาติ เพื่อจะได้ถ่ายทอดให้กับเด็กชาวเขาต่อไป
2. ใ้คนผลิต คือหนังสือแบบ เรียบเรียงสังคมศึกษา คู่มือครู แบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขา และ เทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเด็กชาวเขา
3. เป็นประโยชน์ต่อการฝึกหัดครูในด้านการทดลอง วิธีสอนวิธีต่าง ๆ แก่เด็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทยในชีวิตประจำวัน
4. แบบจำลองการสอนอาจจะ เป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรและคู่มือครูวิชา สังคมศึกษาในระดับประถมศึกษาต่อไป
5. แบบจำลองการสอนจะช่วยในการ เตรียมการสอนของครูให้สะดวกยิ่งขึ้น ทำให้ครูมีความมั่นใจในการสอน และหากดำเนินการตามที่กำหนดไว้แล้วจะทำให้การ เรียบเรียง การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
6. แบบจำลองการสอนจะช่วยแก้ปัญหา เกี่ยวกับการขาดคุณนิเทศก์การสอนวิชาสังคมศึกษา

7. ผู้รับการอบรมจะสามารถทำหน้าที่สอนเด็กชาวเขาในโรงเรียนของหน่วยพัฒนาและส่งเสริมเยาวชนเขาตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทั้งจะเป็นผู้ช่วยประสานงานและสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่กับชาวเขาเผ่าเดียวกัน ตามเจตจำนงของกองส่งเสริมเยาวชนเขา

8. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเขาสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ กรมประชาสงเคราะห์และหน่วยราชการอื่น ๆ

คำจำกัดความ

1. หลักสูตรพิเศษ หมายถึง หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชาวเขา ซึ่งมีวิชาอื่น ๆ ด้วย คือ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ พหุภาษาและสังคมศาสตร์

2. หนังสือแบบเรียน หมายถึง หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขา ที่แผนกวิชาประถมศึกษา จัดสร้างขึ้นตามแนวหลักสูตรพิเศษ

3. ครูช่วยสอนเด็กชาวเขา หรือผู้รับการอบรม หมายถึง ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่กรมประชาสงเคราะห์ส่ง เข้ามารวมตามโครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา เพื่อให้ออกไปเป็นครูสอนเด็กชาวเขาในหมู่บ้านชาวเขา

4. เด็กชาวเขา¹⁶ หมายถึง เด็กชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่ไม่พูดภาษาไทย อาศัยอยู่ตามป่าเขาในภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ถิ่นแตกต่างไปจากคนไทย

5. คู่มือครู หมายถึง บันทึกการสอนวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรพิเศษ และแบบเรียนสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขา ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ ความมุ่งหมาย แนวคิด เนื้อเรื่อง กิจกรรม อุปกรณ์ เมื่อสิ้นสุดการอบรมผู้รับการอบรมจะนำไปเป็นคู่มือคู่กับหนังสือแบบเรียน

6. การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์อย่างฉับพลัน (Transfer Experiences method) หมายถึง การถ่ายทอดประสบการณ์แก่ผู้เรียน แล้วผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปถ่ายทอดอย่างทันทีทันใด

7. การสอนแบบจุลภาค¹⁷ (Micro-Teaching) หมายถึง การปฏิบัติการสอนแบบย่อส่วน (Micro-Teaching is a Scaled down Teaching Encounter)

8. แนวคิด¹⁸ (Concept) หมายถึง การรวบรวมประสบการณ์ต่าง ๆ และพฤติกรรมที่ได้พบจากสิ่งแวดล้อมนำมาสรุปรวมกัน เข้า เป็นความคิดรวบยอดต่อสิ่งนั้น ๆ

9. ทักษะทางสังคม¹⁹ (Social Skill) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติในสิ่งที่เกี่ยวกับสังคม ได้แก่ ทักษะในการใช้วิธีการศึกษาหาความรู้ ทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคม ทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มและทักษะในการแก้ปัญหา

10. กลุ่มเก่า หมายถึง ผู้รับการอบรมที่เคยรับการอบรมตามโครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขาในรุ่นที่ 1 หรือรุ่นที่ 2

11. กลุ่มใหม่ หมายถึง ผู้รับการอบรมที่ไม่เคยรับการอบรมตามโครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขามาก่อน

12. ค่านิยม²⁰ (Value) หมายถึง แบบอย่างของความเชื่อของบุคคลว่าจะควรและไม่ควรปฏิบัติ หรือมีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม

¹⁷ เฉลิว บริรักษ์ดี, เรื่องไมโคร - พิษขิง (เอกสารอัดสำเนา เย็บเล่ม).

หน้า 2.

¹⁸ แผนกวิชาประถมศึกษา, เรื่องเดิม, หน้า 214.

¹⁹ John Jarolinek, Social Studies in Elementary Education

New York : Macmillan Company, 1963), p. 10.

²⁰ Banks James A., Teaching Strategies for the Social Studies

in the Elementary School (Massachusetts : Addison-Wesley Publishing Company, 1973), p. 445.

13. ²¹ทัศนคติ (Attitude) เป็นความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่มีอยู่เป็นล่วงหน้าที่จะแสดงออกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

14. แบบจำลองการสอน (Teaching Model) ศาสตราจารย์อ่ำไพ สุจริตกุล หัวหน้าแผนกวิชาประถมศึกษา เคยให้คำจำกัดความ "แบบจำลองการสอน" ไว้ว่า แบบจำลองการสอน หมายถึง แบบสร้างหรือโครงร่างที่ไร้เป็นเครื่องแนะนำ หรือเป็นแนวสำหรับยึดถือ หรือสำหรับนำไปเป็นแบบอย่างในการสอน โดยผู้สอนสามารถแก้ไขปรับปรุง และเติมเต็มแบบดังกล่าวนี้ให้เหมาะสมกับบุคคล เวลา และสถานการณ์

15. หน่วยเสนอแนะการสอน หมายถึง การจัดโครงการสอนเป็นหน่วยการสอนจากเนื้อหาในเรื่องหนึ่ง ๆ โดยจัดประสบการณ์และกิจกรรมการสอนไว้อย่างกว้างขวาง เพื่อให้ผู้สอนเลือกใช้ตามความเหมาะสมกับความสามารถ เวลา และสถานการณ์

16. ทุติยภูมิ หมายถึง ความรู้พื้นฐานวิชาสามัญของผู้รับการอบรมก่อนเข้ารับการอบรม แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

17. สถานภาพ หมายถึง สถานภาพของผู้รับการอบรม ซึ่งแบ่งเป็นพระภิกษุสามเณร และฆราวาส